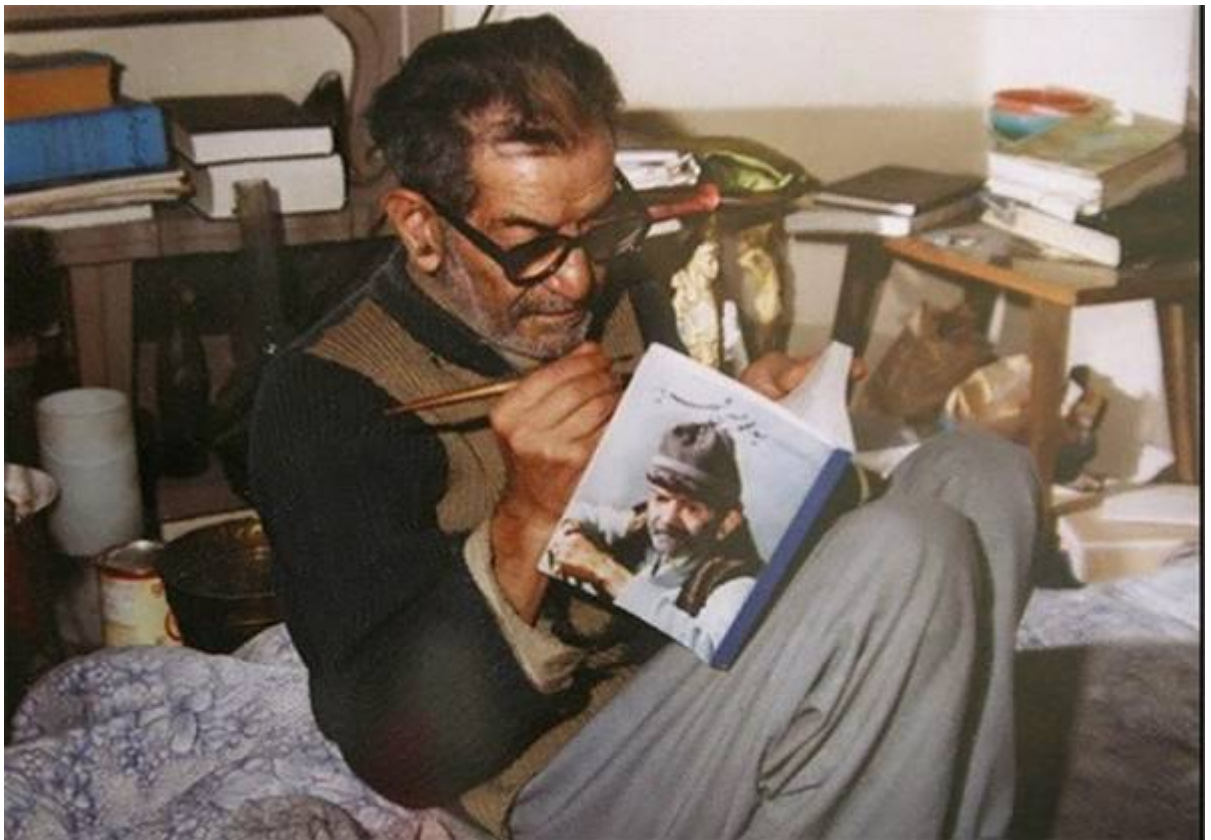

وجاهت ملی شهریار: اگر شهریار بود، بهترین فریاد رس نجات دریاچه ارومیه بود!

شهریور ۲۷، ۱۴۰۲

آذرقلم: ادبیات دغدغه و آمال مشترک همه ی ملت هاست. داشته های ادبی، فرهنگی و هنری می‌تواند اگر خوب و هنرمندانه پرداخت شود و با ذوق و قریحه در آمیزد ره جهانی پیش گیرد و ادبیات یک ملت را به عرصه ی بین المللی بکشاند و به تعامل و ارتباطات فرهنگی ملل بینجامد.

ادبیات جغرافیای فرهنگی ایران از خرده فرهنگ های مختلف و متنوع شکل گرفته، ظرفیت ها و توانمندی های بسیاری دارد در این میان غنای زبان و ادبیات فاخر ترکی آذربایجانی با متون ادبی؛ فولکلور؛ شعر؛ داستان؛ نمایش، موسیقی و رقص توسط سخن وران و شاعران از جمله استاد شهریار بهترین افکار و خیال بافی را در عالی ترین صورت ها شکل داده اند و حتی برخی از شاهکار های ادبی آن از جمله منظومه ی حیدر بابا در تعاملات فرهنگی و ادبی ملل مسلمان و ترک زبان با روح فرا ملی و فرامیهنی به عرصه های جهانی کشیده شده و در واقع حیدر بابا وارد ادبیات ملل شده است که مایه ی مباحثات

دوستاناران فرهنگ و ادبیات ایران زمین است. استاد سید محمد حسین بهجت تبریزی (۱۲۸۵_۱۳۶۷ ه.ش) متخلص به شهریار به اذعان بزرگان شعر و ادب یکی از نوابغ شعر عالم شرق بوده و با شجاعت خاص از اصطلاحات عامیانه و کوچه بازاری در خلق اشعار خود سود جسته و نوآوری در قصاید، غزلیات و قطعات رباعی در تمامی آثارش جلوه های خاصی دارد.

این استاد گرانمایه علاوه بر تبحر سرودن انواع شعر در موسیقی و خوشنویسی نیز مهارت خاصی داشته و کتابت بخش هایی از کلام الله مجید با خط خوشنویسی خود مجالست و انس شهریار با آموزه های گرانسنگ آن را نشان می دهد. انس شهریار با قرآن کریم و دیوان حافظ زبانزد عام و خاص است.

دانشکده ادبیات فارسی و زبانهای خارجی دانشگاه تبریز که شهریار مدتی نیز کرسی تدریس در آن داشته به پاس خدمات ارزنده استاد با شعر و ادب ایران زمین دکتری افتخاری خود را به شهریار اعطا کرده است و هم اکنون در رشته زبان و ادبیات ترکی آذربایجانی نیز دیوان منظومه‌ی حیدربابا تدریس و مضامین ادبی، عامیانه و محلی آن بررسی می شود.

شهریار با دیوان های فارسی و ترکی خود در محافل محلی، ملی و منطقه ای چهره‌ی شناخته‌ای است ولی دیوان منظومه حیدر بابا لطف دیگری دارد.

این منظومه که به ۸۵ زبان در سطوح بین‌المللی منتشر شده اوج غنای فولکلور و ادب آذربایجانی به رخ همگان می‌کشد و اشعار آن علاوه بر اینکه ورد زبان مردم کوچه بازار شده ، در مراکز آکادمیک کشورهای ترک زبان خواهان زیادی دارد و تاکنون هزاران نظیره با الهام از منظومه حیدربابا با لحاظ فرهنگ زاد و بوم محلی سروده شده است.

اگر شهریار بود، بهترین فریاد رس نجات دریاچه ارومیه در حال احتضار می‌شد. احساس و ذوق استاد در قلم و شعرش تبلور می یافت. گلویش می‌گرفت و با صدای رسایش فریاد نجات دریاچه را سر می داد که دومین دریاچه شور جهان با وسعت پنج هزار و ۲۰۰ هکتار، در آستانه نابودی و خشکی کامل قرار گرفته و سرسری گرفتن نجات آن از سوی مراکز محلی، ملی و بین‌المللی می‌تواند تبعات ناگوار محیط زیستی در این بخش از کشورمان را به بار آورد.

توفان نمکی و ایجاد اختلال در ریه و سیستم های عصبی ساکنان سرزمین های وسیعی از ایران و مهاجرت هشت میلیون نفر از تبعات خانمان سوزی است که کارشناسان محیط زیست بر وقوع احتمالی آن در صورت کمر نیستن جدی برای نجات آن هشدار می دهند.

قائم مقامی وقت اداره کل تلویزیون ملی اخیرا اعلام کرده است که با یک گروه تلویزیونی از تهران در آذر ۱۳۶۶ ش.ه به تبریز سفر کرده و ۱۲۰ دقیقه مصاحبه زنده با استاد شهریار داشته‌اند که در آن از دروان طلوع تا یکسال قبل از غروب استاد، زندگی و خاطرات آن به صورت صوتی-تصویری ضبط شده و در زمستان همان سال بخشی از این مصاحبه از شبکه یک سیما پخش شده و کل مصاحبه دو ساعته در یک نوار سونی یک اینچ که آنزمان مرسوم بوده به آرشیو مرکزی سازمان صدا و سیما تحویل داده شده که متاسفانه گم شده است.

که بازیافت آن از برنامه های پخش شده و یا از آرشیو سازمان می تواند بخشی از زوایای زندگی و خاطرات استاد را روشن سازد.

در بزرگداشت های روز ملی شعر و ادب در تهران و تبریز که با نام شهریار عجین شده باید فرهنگستان زبان و ادب فارسی، فرهنگستان زبان و ادبیات ترکی و انجمن آثار و مفاخر فرهنگی و وزارت ارشاد و حتی خود سازمان صدا و سیما نیز پای کار کشیده شوند تا این پاسداشت ها جنبه ملی پیدا کنند و اعتبارات ملی تزریق شود و بزرگداشتها در شان شهریار ملک سخن و کاخ بلند زبان فارسی و سایر ادبیات فاخر ملل ایران باشد و نسل جوان با گذشته باشکوه شعر و شاعری سرزمینمان بیشتر آشنا و مانوس باشند.

درج آرم سپاه عاشورا در بزرگداشت روز ملی شعر و ادب فارسی و تجلیل از شهریار در سال گذشته برای افکار عمومی مورد سوال واقع شده است که من در پاسخ به سوال کارشناس ادبی سازمان تدوین کتب دانشگاهها موسوم به سمت نوشتم چون شهریار شیرین سخن در طول هشت سال جنگ که در قید حیات بودند با اشعار فارسی و ترکی خود و با پوشیدن لباس بسیجی و رزم با قلم و زبان خود به دفاع از کیان اسلامی برخاسته بود و ما که دانش آموز دبیرستان در اواسط دهه ۶۰ بودیم در بدرقهی اعزام رزمندگان آذربایجانی به جبهه های جنگ،

بارها استاد را با لباس رزم دیدیم که در جمع پرشور رزمندگان و همپای مرحوم ملکوتی اشعار حماسی خود را با زبان شیرین خود می‌خواند و مشارکت لشکر و سپاه عاشورا را به فال نیک می‌گیریم و امیدواریم از اعتبارات فرهنگی سپاه کل برای باشکوهی این مراسم‌ها در سطح ملی مایه گذاشته شود و نیز به بخشی از اجرای طرح‌های فرهنگی-هنری منطقه نیز کمک شایانی شود.

روز ملی شعر و ادب و روز بزرگداشت شهریار در سال ۱۴۰۲، ۵ ش را شاهد هستیم.

این روز مبارک و خجسته از دو جهت برای همه ما ایرانیان مهم است. از یکسو در تقویم رسمی کشور روزی به مناسبت مقام شعر و شاعری نام گرفته که با تاسی از قرآن شریف شاعران مومن و خدا ترس قابل احترامند که به‌سوی لهو و لعب حرکت نمی‌کنند و حقایق و احکام خدا را پیروی می‌کنند. امروز در اقصی نقاط عالم، شاعران جزو مشاهیر و مفاخر هر ملت محسوب می‌شوند و در ایران نیز شعر و شاعری در بین ملل کثیر آن جایگاه بلندی دارد و اکثر شاعران

بزرگ ما مانند مولوی، حافظ، سعدی، خیام و شهریار مسلط به کلام الله مجید بودند و آموزه‌های وحیانی در اکثر اشعار این شعرا موج می‌زند و از سوی دیگر شهریار شیرین سخن به گفته محققان ادبی، حافظ زمان است و بعد از صائب تبریزی در این ۴۰۰ سال اخیر شاعری در حکیمی، سخنوری و فرهیختگی در قد و قواره استاد شهریار در آسمان ادب ایران طلوع نکرده است و سروده‌های استاد به دو زبان رایج در ایران گنجینه‌ای فاخر در کاخ بلند زبان و ادبیات فارسی و زبان و ادبیات ترکی آذربایجانی به‌شمار می‌رود و در واقع بزرگداشت شهریار تجلیل ملی از شاعری است که در دوره طاغوت قلمش را به ستایش حکام نچرخاند. در انقلاب به مدافعان عمومی و آرمانهای آن که استقلال آزادی و جمهوری اسلامی بود پیوست و در روزهای سخت ملت ایران و ۸ سال جنگ با اشعار دینی و حماسی به مدد رزمندگان شتافت. در این یادداشت یادی از کار ماندگار فرزند نازنین تبریز دکتر علی اصغر شعر دوست، خالی از لطف نیست.

همت بلند این شهریار دوست و شهریار شناس در سال ۱۳۷۹ در تاریخ ایران ما ماندگار شد.

او با شناختی که از برجستگی‌های علمی، ادبی، عرفانی و دینی شهریار داشت ابتدا در کمیسیون فرهنگی مجلس نامگذاری این روز را مطرح کرد سپس با مجاب کردن سید محمد خاتمی رییس جمهور پاکباز و وزیر فرهنگ و ارشاد طرح خود را پس از تایید کارشناسی در شورای فرهنگ عمومی به شورای عالی انقلاب فرهنگی برد. و روز ۲۷ شهریور سالروز رحلت شهریار را بعنوان روز ملی شعر و ادب و روز بزرگداشت

استاد به تصویب ملی رساند و وارد ثبت در تقویم رسمی کشور کرد که شایان تمجید و سپاسگزاری است. ان شالله شعر دوست در هر حال مانا و پویا و پایا باشند.

روز ملی شعر و ادب می تواند به کمک مطالبات فرهنگی و هنری خطه کهن شهر تبریز و آذربایجان بزرگ پرور بیانجامد. متولیان مربوطه با هماهنگی مجمع نمایندگان آذربایجانی مجلس می توانند برای طرح های نیمه تمام همچون توسعه و بازسازی مقبره الشعراء، احداث موزه فرش، و طرح ساخت موزه فرهنگ و هنر معاصر تبریز اعتبارات ملی بگیرند و یا مثل یادمان علامه امینی صاحب الغدیر که آن هم از خاک پاک آذربایجان است

و متاسفانه یادمان ۶۰۰ هزار متری مجتمع فرهنگی علامه امینی را دهه ۶۰ اصفهانی ها با شایستگی در غفلت مسئولان محلی ما ربودند، اعتبارات ملی گرفتند و امروز به عنوان بزرگترین مرکز فرهنگی اصفهان با استفاده از نام علامه تبریزی بر جلوه های فرهنگی خود افزودند.

امروز نیز با نام بلند شهریار که عالمگیر شده، می توانیم طرح های روی نقشه ماندهی فرهنگی-هنری شهر و دیارمان را اجرایی کنیم. و از جاهت و اعتبار ملی این حکیم و نابغه شرق در اعتلای فرهنگ و هنر آذربایجان بیش از پیش سود جوییم.